

CIVILINĖS AVIACIJOS ADMINISTRACIJOS DIREKTORIAUS
Į S A K Y M A S

DĖL ŠUOLIŲ SU PARAŠIUTAIS TAISYKLIŲ PATVIRTINIMO

2003 m. gegužės 12 d. Nr. 4R-63
Vilnius

Vadovaudamasis Lietuvos Respublikos susisiekimo ministro 2000 m. gegužės 26 d. įsakymo Nr. 155 „Dėl Skrydžių taisyklių patvirtinimo“ (Žin., 2000, Nr. [48-1403](#)) 16 punktu,
t v i r t i n u š u o l i ų s u p a r a š i u t a i s t a i s y k l e s (p r i d e d a m a).

DIREKTORIUS

KEŠTUTIS AURYLA

PATVIRTINTA

Civilinės aviacijos administracijos
direktoriaus 2003 m. gegužės 12 d.
įsakymu Nr. 4R-63

ŠUOLIŲ SU PARAŠIUTAIS TAISYKLĖS

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Šuolių su parašiuotais taisyklės nustato šuolių su parašiuotais sąlygas bei tvarką.
2. Šios taisyklės yra taikomos atliekant šuolius su parašiuotais Lietuvos Respublikos teritorijoje. Kai šuoliai su parašiuotais atliekami už Lietuvos ribų, parašiuotinis, turintis Lietuvos parašiuotų sporto federacijos (toliau – LPSF) išduotą parašiuotinio pažymėjimą, privalo laikytis šių taisyklių tiek, kiek jos neprieštarauja tos užsienio valstybės analogiškomis taisyklėms ir nuostatomis.
3. Išimties tvarka, atliekant šuolius su parašiuotais Lietuvos Respublikoje, nukrypimai nuo šių taisyklių yra leidžiami tik suderinus juos su Civilinės aviacijos administracija.
4. Atsižvelgiant į šuolių su parašiuotu pobūdį, jie skirstomi į:
 - 4.1. *mokomuosius šuolius*, kuriuos atlieka pradedantieji parašiuotiniai, neturintys parašiuotinio kvalifikacijos. Jie atliekami pagal LPSF patvirtintas parašiuotinių rengimo programas;
 - 4.2. *sportinius treniruočių šuolius*, kuriuos atlieka parašiuotiniai, siekiantys sportinio rezultato arba tokiu būdu praleidžiantys laisvalaikį;
 - 4.3. *parodomuosius šuolius*, atliekamus masiniuose renginiuose arba kitur ne tam skirtame aerodrome, kai pašaliniai asmenys (žiūrovai) yra arčiau negu 100 metrų nuo parašiuotinių leidimosi vietos. Parodomuosius šuolius gali atlikti „C“ ir aukštesnės kategorijos parašiuotiniai;
 - 4.4. *bandomuosius šuolius*, kurie atliekami bandant naują parašiuotų techniką arba atliekant šiose taisyklėse nenumatytus šuolius. Jei bandomasis šuolis prieštarauja šioms taisyklėms, būtina jį suderinti su Civilinės aviacijos administracija. Bandomuosius šuolius gali atlikti ne žemesnės negu „D“ kategorijos parašiuotiniai;
 - 4.5. *gelbėjimosi šuolius*. Tai šuoliai, kurie atliekami iš sugedusio ir negalinčio saugiai nutūpti orlaivio. Jie gali būti atliekami su gelbėjimosi arba kito tipo parašiuotais;
 - 4.6. *dieninius šuolius*, kurie atliekami nuo saulės patekėjimo iki jos laidos;
 - 4.7. *naktinius šuolius*, kurie atliekami po saulės laidos ir iki jos patekėjimo. Naktinius šuolius gali atlikti ne žemesnės, negu „C“ kategorijos, parašiuotiniai;
 - 4.8. *šuolius į vandenį*. Planuojami šuoliai su parašiuotu į vandenį gali būti atliekami mokantis gelbėjimosi procedūrų, bandant gelbėjimosi techniką, varžybų arba parodomųjų šuolių metu. Planuojamus šuolius į vandenį gali atlikti ne žemesnės, negu „B“ kategorijos, parašiuotiniai;
 - 4.9. *pavienius šuolius*, kai parašiuotiniai vienas po kito iššoka tokiu atstumu, kad netrukdytų vienas kitam laisvame kritime;
 - 4.10. *grupinius šuolius*, kai 2 arba daugiau parašiuotinių iššoka kartu arba nedideliu laiko skirtumu, kad būtų galima suartėti laisvame kritime. Grupinių šuolių metu būtina išlaikyti saugų atstumą skleidžiant parašiuotą. „A“ kategorijos parašiuotiniai grupinius šuolius gali atlikti tik su aukštesnės kategorijos parašiuotiniais;
 - 4.11. *laisvo kritimo šuolius*, kai parašiuotas, iššokus iš orlaivio, skleidžiamas daugiau negu po 5 sekundžių;
 - 4.12. *šuolius iš mažų aukščių* (iki 400 m). Juos galima atlikti tik su tais parašiuotais, kurių naudojimo taisyklės nedraudžia tai daryti. Atlikti mokomuosius šuolius iš mažų aukščių draudžiama;
 - 4.13. *šuolius iš didelių aukščių* (virš 4500 m). Jie atliekami pagal 22 ir 23 punktų reikalavimus.
 - 4.14. *šuolius iš ypač didelių aukščių* (virš 6000 m). Jie atliekami pagal 25 punkto reikalavimus.

II. ŠUOLIŲ SU PARAŠIUTAIS SĄLYGOS

5. Atlikti šuolius su parašiuotu gali tik asmuo, kuris yra Lietuvos parašiuotų sporto federacijos (toliau – LPSF) nustatyta tvarka apmokytas bei turi LPSF išduotą arba pripažintą parašiuotinio pažymėjimą (išskyrus asmenis, atliekančius mokomuosius šuolius).
6. Parašiuotinio kategorijos suteikimo ir pratęsimo tvarką nustato LPSF. Parašiuotinių A, B, C ir D kategorijų suteikimo normatyvai turi atitikti Tarptautinės aeronautikos federacijos (FAI) keliamus reikalavimus.
7. Organizuoti šuolius su parašiuotu ir rengti parašiuotinius gali tik tie juridiniai arba fiziniai asmenys, kurie turi LPSF išduotą leidimą. Fizinis arba juridinis asmuo, kurio vardu išduotas leidimas organizuoti šuolius ir rengti parašiuotinius, vadinamas *šuolių organizatoriumi*.
8. Draudžiama šokti su parašiuotu apsvaigus nuo alkoholio, narkotikų ir kitų psichoaktyvių medžiagų, taip pat susirgus, pavargus ir kitais atvejais, kuomet gali kilti pavojus šuolių saugai.
9. Parašiuotininkas privalo užpildyti LPSF nustatytos formos sveikatos būklės deklaraciją. Jei parašiuotinio sveikatos būklė neatitinka kurių nors deklaracijoje keliamų reikalavimų, jis privalo šuolių organizatoriui pateikti gydytojo pasirašytas medicininio patikrinimo išvadas apie sveikatos tinkamumą šokti su parašiuotu.
10. Instruktoriai, atsakingi už pradedančiųjų saugą laisvame kritime, privalo turėti galiojančią vairuotojo sveikatos patikrinimo medicininę pažymą arba CAA 2 klasės sveikatos pažymėjimą.

11. Šuolių organizatorius yra atsakingas už tai, kad šuolius atliekančių parašiutininkų sveikatos būklė nekeltų pavojaus šuolių saugai. Jis turi teisę reikalauti parašiutininkų pateikti medicininio patikrinimo išvadas apie jų tinkamumą šokoti su parašiotu.
12. Atlikdamas pažymėjime nurodytos rūšies šuolius, parašiutininkas pats atsako už savo šuolių saugą.
13. Šuoliams su parašiotu galima naudoti tik tą parašiotų įrangą, kuri atitinka LPSF nustatytus reikalavimus.

III. PASIRENGIMAS ŠUOLIAMS

14. Kiekvieną šuolių dieną, šuolių organizatorius skiria *šuolių vadovą*. Šuolių vadovas atsako už šuolių organizavimą, jų saugą, koordinuoja personalo darbą. Jei tuo metu neatliekami kitokio pobūdžio skraidymai, šuolių vadovas gali eiti ir skrydžių vadovo pareigas. Visi parašiutininkai ir personalas privalo vykdyti šuolių vadovo nurodymus. Šuolių vadovu gali būti paskirtas instruktorius arba asmuo, kurio tinkamumą eiti šias pareigas patvirtino LPSF.

15. Prieš šuolių pradžią šuolių vadovas suteikia parašiutininkams informaciją apie nusileidimo vietą, meteorologines sąlygas ir šuolių atlikimo tvarką pagal meteorologines sąlygas.

16. Šuolių vadovas draudžia šokti su parašiotu parašiutininkams nepateikusiems šuolių vadovui užpildytos sveikatos būklės deklaracijos arba reikiamos medicininės pažymos.

17. Šuolių vadovas, matydamas, kad parašiutininko sveikatos būklė gali kelti pavojų šuolio saugai, privalo uždrausti jam atlikti šuolį.

18. Atlikdami šuolius visi parašiutininkai privalo turėti:

- 18.1. galiojantį parašiutininko pažymėjimą*;
- 18.2. užpildytą ir pasirašytą sveikatos būklės deklaraciją arba gydytojo pasirašytas medicininio patikrinimo išvadas apie sveikatos tinkamumą šokti su parašiotu;
- 18.3. techniškai tvarkingus ir laiku sudėtus pagrindinį ir atsarginį parašiotus;
- 18.4. veikiančią aukščiamatį, kai atliekamas laisvo kritimo šuolis;
- 18.5. įjungtą saugos prietaisą, kuriuo automatiškai skleidžiamas pagrindinis arba atsarginis parašiotas (išskyrus parašiutininkus, turinčius „D“ ir aukštesnę kategoriją, o „C“ kategorijos parašiutininkai atlikti šuolius be saugos prietaiso gali tik turėdami instruktoriaus pasirašytą leidimą, liudijantį jo pakankamą pasiruošimo lygį);
- 18.6. apsauginį šalną**;
- 18.7. gelbėjimosi liemenę ar kitas gelbėjimosi priemones – kai ketinama leistis į vandenį;
- 18.8. atliekant naktinius šuolius – apšviečiamą aukščiamatį ir žibintą kupolui apšviesti.
19. Pradedantiems, neturintiems parašiutininko kategorijos, papildomai reikia turėti:
 - 19.1. aprangą ilgomis rankovėmis ir ilgomis kelnėmis;
 - 19.2. žemakulnius batus;
 - 19.3. aukščiamatį, atliekant šuolius su „sparno“ tipo parašiotu.
20. Šuolių organizatorius privalo užtikrinti, kad numatomoje parašiutininkų nusileidimo vietoje būtų:
 - 20.1. gerai iš oro matoma vėjo krypties indikacija;
 - 20.2. atliekant šuolius naktį, nusileidimo vieta, pažymėta žibintais;
 - 20.3. šokant į vandenį arba kai galimas netyčinis nusileidimas į vandenį, galimo nusileidimo vietoje privalo būti šuolių vadovo paskirtas budėtojas su atitinkamomis gelbėjimo priemonėmis;
 - 20.4. visais atvejais parašiutininkų nusileidimo vietoje turi būti asmuo, galintis suteikti pirmąją medicininę pagalbą, aerodromo pirmos pagalbos vaistinėlė ir neštuvai.
21. Jei šuolio plane numatyta atkabinti vieną iš parašiotų, parašiutininkas, be atkabintojo, privalo turėti dar 2 parašiotus.
22. Atliekant šuolius su parašiotais iš didelių aukščių (4500–6000 m) orlaivio salone turi būti tiekiamas deguonis, kad visi parašiutininkai galėtų pasinaudoti individualiomis kvėpavimo priemonėmis.
23. Rengiantis šuoliams iš didesnio negu 4500 m aukščio, 3000 m aukštyje parašiutininkai privalo užsidėti ir įjungti deguonies įrangą ir ją nusiimti arba atjungti likus ne daugiau kaip 30 sek. iki šuolio.
24. Atliekant šuolius iš vidutinių aukščių (iki 4500 m) deguonies įrangą būtina naudoti tais atvejais, jei lėktuvas iki iššokant parašiutininkams ilgiau negu 10 min., skraido didesniame, negu 3000 m aukštyje.
25. Atliekant šuolius iš ypač didelių aukščių (virš 6000 m), kiekvienas parašiutininkas šuolio metu privalo turėti įjungtą autonomišką aprūpinimo deguonimi įrangą. Šiuo atveju šuolių organizatorius turi užtikrinti, kad parašiutininkai būtų baigę specialią LPSF patvirtintą aukštybinių šuolių programą.

IV. ŠUOLIŲ SU PARAŠIUTAIS ATLIKIMO TVARKA

26. Atlikti šuolius su parašiotu galima iš tam parengtų lėktuvų, oro balionų, sraigasparnių, sklandytuvų, atitinkančių LPSF nustatytus reikalavimus.

27. Orlaivio vadas (pilotas), skraidinantis parašiutininkus šuoliams, privalo turėti piloto licenciją su atitinkamos kvalifikacijos leidimu išmesti parašiutininkus.

28. Visi parašiutininkų šuoliai fiksuojami šuolių lentelėje ir knygelėje.

V. PARODOMIEJI ŠUOLIAI SU PARAŠIOTU

29. Parodomuosius šuolius leidžiama atlikti parašiutininkams, turintiems ne žemesnę negu „C“ kategoriją, o parodomuosius šuolius į ribotas nusileidimo aikštes turi teisę atlikti ne žemesnės negu „D“ kategorijos parašiutininkai.

30. Atsižvelgdamas į nusileidimo vietas ir šuolių su parašiotais programos sudėtingumą, šuolių organizatorius savo įsakymu skiria parašiutininkų komandą ir šuolių vadovą, atsakingą už komandos pasirengimą šokti su parašiotais pagal patvirtintą renginio programą ir šuolių saugą. Parodomąjį renginį metu parašiutininkų parodomiesiems šuoliams vadovauja šuolių vadovas.

31. Parašiutininkų pasirodymo programą savo įsakymu tvirtina šuolių organizatorius ir pateikia ją renginio organizatoriui.

32. Šuolių organizatorius privalo informuoti renginio organizatorių apie parašiutininkų nusileidimo vietas įrengimo ir apsaugos tvarką.

33. Atliekant šuolius su parašiotu, turi būti pažymėta, gerai iš oro matoma, parašiutininkų nusileidimo vieta, kuri turi būti nuo žiūrovų ne arčiau kaip 15 metrų. Renginio organizatorius privalo užtikrinti, kad šuolių metu į nusileidimo vietą nepatektų pašaliniai asmenys.

34. Nusileidami parašiutininkai virš žiūrovų turi praskristi ne mažesniame negu 8 metrų aukštyje.

35. Jei dėl nenumatytų priežasčių (sustiprėja vėjas, prireikia atsarginio parašiuto ir kt.) nusileidžiama tarp žiūrovų, parašiutininkas visais įmanomais būdais privalo stengtis, kad leisdamasis netraumuotų žiūrovų.

36. Parašiutininkai, atliekantys šuolius aviacijos šventėse ir kituose renginiuose, privalo turėti civilinės atsakomybės draudimo polisą.
